היה קורא פרק שני ברכות

אמי. כך שמו: **פנא דבי רבי חייא.** שהיה שונה בבית רבי חייא: **מהו שיפסיק.** לשאלת שלום: **ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל.** שהוא מוכה לכל אדם והם אחד ועשרים יום בשנה כדאמרינן במסכת ערכין (ד' י.): **מהו שיעשוה.** את התבשיל לדעת אם צריך מלח או תבלין: **מעשה.** רבינית אלוג: **הדלו לכם מן האדם.** כשיש לכם לעסוק בכבוד המקום אל תתעסקו בכבוד אדם דאי לאו הכי למה ליה לאדול: **ושמואל.** לא דרש לשון בָּמָה אלא כמשמעו בָּמָה משכנו לזה שהקדמת כבודו לכבודי: **שואל מפני הכבוד.** והא ק"ש קודם תפלה הוא וקתני שואל: **הרגמה ר' אבא.** להא דרב ושמואל דאמרי: **המשכים לפקחו.** אבל פגעו בדרך שואל: ה"ג **אמר רב אידי בר אכין אמר רב יצחק בר אשיאן אסור לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל:** **לדך.** תפלה שמלדיקו לבוראו והדר ויסר פעמיו לדרכי חפציו: **אל תקרי שבע אלא שבע.** ילין כל יפקד מן השמים בחלום הרי הוא רע לכן אין משגיחין לפקדו: וה'

ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם תניא נמי הכי הקורא את שמע ופגע בו רבו או גדול הימנו בפרקים שואל מפני הכבוד וא"צ לומר שהוא משיב ובאמצע שואל מפני היראה ואצ"ל שהוא משיב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם בעא מיניה אחי תנא דבי רבי חייא מרבי חייא בהלל [א]ובמגילה מהו שיפסיק (ב) אמרינן ק"ו ק"ש דאורייתא פוסק הלל דרבנן מבעיא או דלמא [ב]פרסומי ניסא עדיף א"ל פוסק ואין בכך כלום אמר רבה [ג]ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל בין פרק לפרק פוסק באמצע הפרק אינו פוסק וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל אפי' באמצע הפרק פוסק איני והא רב בר שבא איקלע לגביה דרבינא וימים שאין היחיד גומר את ההלל הוה ולא פסיק ליה שאני רב בר שבא דלא חשיב עליה דרבינא: בעי מיניה אשיאן תנא דבי ר' אמי מר' אמי השרוי בתענית מהו שיטעום אכילה ושתיה קביל עליה והא ליכא או דילמא הנאה קביל עליה והא איכא א"ל טועם ואין בכך כלום תניא נמי הכי [ד]מטעמת אינה טעונה ברכה [ה]והשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום עד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא: אמר רב [ו]כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה שנאמר [ז]חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא [ח]אל תקרי במה אלא במה ושמואל אמר במה חשבתו לזה ולא לאלוה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב תרגמה ר' אבא במשכים לפתחו [ט](א"ר יונה א"ר זירא כל העושה חפציו קודם שיתפלל כאלו בנה במה א"ל במה אמרת א"ל לא אסור קא אמינא וכדרב אידי בר אבין ד)אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן [י]אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר [יא]צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן [יב]כל המתפלל ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: (ו)א"ר יונה א"ר זירא [יג]כל הלן שבעת ימים בלא חלום נקרא רע שנאמר [יד]ושבע ילין בל יפקד רע אל תקרי שבע אלא שבע א"ל רב אחא בריה דרבי חייא בר אבא הכי א"ר חייא א"ר יוחנן כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר ושבע ילין בל יפקד רע: אלו הן בין הפרקים וכו': א"ר אבהו א"ר יוחנן [טו]הלכה כר' יהודה דאמר בין אלהיכם לאמת ויציב לא יפסיק [טז]א"ר אבהו א"ר יוחנן מאי טעמיה דרבי יהודה דכתיב וה'

שרלה לחייב עצמו מברך ואין זה ברכה לבטלה מידי דהוה אלוגב (כ) ואתפילין דהני נמי מברכות אע"ג שאינן מייבות ובלילי פסחים יש שמברכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפוך מברכין לגמור ומייתי ראיה מירושלמי (דפרק ט') מהתיא דמייתי עלה דכל הברכות (ל) פותחין בברוך חוץ מן הברכות הסמוכות לחברתה וברכת הפירות והמצות ופריך בירושלמי עלה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דסמוכה לחברתה ואמאי פותחת בברוך שניים דאם שמעה בבהכ"נ יצא ופריך והרי קופה פירוש יהללוך דאינה סמוכה שהסעודה מפסקת ואפ"ה אינה פותחת בברוך ומשני שאים הנה אחת להנא ואחת לשעבר פירוש אחת להבא זו היא אותה ברכה שמברכין אחר אכילה לגמור ולאותה ברכה היא סמוכה אחת לשעבר היינו אותה שבירך קודם אכילה אלמא דמברכין שני פעמים אבל זה הפירוש אינו מיושב דהרי (מ) קופה משמע דקאי אברכה דאשר גאלנו דקאי בה ממתלה אלא ודאי אברכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפרש מיהו משמע בירושלמי כאשר פירשתי אחלה שהיו מברכין ג' פעמים אחלה וסוף אבל אומר ר' יהודה דזו היא תמיהא גדולה מאחר שבירך קודם אכילה אמאי מפסיק ואוכל בינתים שהרי בימים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שבירך אחלה אמאי דמברכין שני פעמים אבל זה הפירוש אינו מיושב דהרי (מ) קופה משמע דקאי אברכה דאשר גאלנו דקאי בה ממתלה אלא ודאי אברכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפרש מיהו משמע בירושלמי הרי גאולה דמשמע דקאי אברכה דאשר גאלנו דקאי בה ממתלה אלא שבא מפני הכבוד ולא לגמור אלא לפסוק אלא מפני הכבוד דאי בשלמא אמאי לא יפסיק באמצע אפילו אלא שבא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום ברכה אלא גאולה הא דפרך בירושלמי הרי גאולה דמשמע דמברכין עליה בתחלה איירי באדם שעושה הסדר בבת אחת שאז אינו מפסיקין לאכול אין לנו לברך כלל לא בתחלה ולא בסוף והא דקאמר בירושלמי והרי (ד) קופה זהו אשר גאלנו דחותמת בברוך ואמאי והא דודאה בעלמא היא ברכת פירות ואמאי חותמת בברוך ומשני שאים הנה שני גאולות אחת להבא ואחת לשעבר פירוש לעתיד כמו יגיענו וגם היא אדוכה קצת וגם יש בה לשעבר כמו אשר גאלנו מגאולת מצרים לפיכך חותמת בברוך ומה שהקשה מיהלוך שאינה סמוכה לפי מה שפרשתי עתה ואפ"ה אינה פותחת בברוך יש ליתן טעם לפי שהיא דודאה בעלמא ואפילו שהיא אדוכה קצת מקנו בה חתימה ולא פתיחה כמו אלהי נשמה. וכן משמע בירושלמי שהיה דרכן לומר הלל בבית הכנסת ואמ"כ שותין כוסות שלהם בביתם אלא שוש סדר דבעי בירושלמי (פ' ע"פ) שתאן בבת אחת מהו פירוש זה אחר זה אלא הלל וסדר בינתים מהו (מ) שמעינן מן הדא דא"ר יוחנן הלל אם שמעה בבית הכנסת יצא וכן משמע בתוספתא (מ)דמי שלא היה יודע ונכנס בבית הכנסת וכו' והשתא נמי מיושב דבשביל כך פותחת ברכה דאשר גאלנו בברוך דטעמא שאינה סמוכה כי הא דאם קרא הלל בהבהכ"נ יצא: **או דילמא הנאה קביל עליה.** אלי לישנא משמע דמיירי בתענית יחיד שקבל עליו אבל בתענית הכתוב אינו: **טועם** ואין בכך בלום. פירש ר"ת שאחר ופולנו דלא תשיב הנאה מן הטעימה אבל בולע לא אפילו בשאר תעניות ומשום הכי הפולנו אינו צריך ברכה שאינו נהנה: **במשכים לפתחו.** וכן הלכה אבל פגעו באקראי מותר: למה

ימים שהיחיד גומר בהם את ההל". לאו דוקא יחיד אלא אפילו לבור קורא יחיד כיון שאין כל ישראל ביחד כמו שהיו בשחיטת פסחים בי"ד בניסן ולאו דוקא גומר דולאי קי"ל דימים שאין יחיד גומר את ההלל אין הוכה לאמרו כלל אפילו בדילוג דהכי משמע בערכין (פ"ב ד' י.) דמשיב כ"א יום דיחיד גומר בהן את ההלל ופריך ר"ה וי"כ נמי לימא משמע דבשאר ימים טובים כמו בראשי חדשים פשיטא ליה דאין לומר מדלא תשיב יותר מכ"א יום וגם מדלא קאמר לגמור בר"ה וכי"ה דאז הוה משמע דבשאר ימים טובים כמו בר"ח ודאי אין גומרין אבל קורין אבל עתה משמע אפילו קורין לא וכן משמע בפרק בתרא דתענית (ד' כח:) רב איקלע לבבל מזגהו דהוו קא קרו בר"ח סבר לאפסוקינהו. פירוש שהיה סובר שהיו גומרים אותו כיון דמזא דקא מדלגי דלוגי אמר ש"מ מנהג אבותיהם בידיהם אלמא דימים דאין גומרין בהן הלל אין מוכה לאמרו ומה שאנו אומרין אותו היינו משום מנהג. וכתוב במחזור ויטרי כיון שאינו אלא מנהג בעלמא לא מברכין עליה כדאמר פרק לולב וערבה (סוכה ד' מד:) אין מברכין על דבר שהוא מנהג. ומיהו אומר ר"ת דאינו ראיה דאתעלמו ודאי לא מברכין אבל על מצוה פשיטא דמברכין דהא חזינן כל יו"ט שני אינו אלא מנהגא ומברכין והכא נמי משמע דמברכין דאי לא מברכין מאי הספקה שייך בה ועוד דאיה דמברכין על מנהגא מהא דרב על בני כניסתא וכו' ואם לא ברכו בתחלה אמאי לא הרגיש רב דהוה מנהגא עד שדלגו אלא כוולאי ברכו מפני שמברכים בטוב על מנהגא ובשביל כן לא הרגיש עד הדלוג וא"ת אמאי לא אסיק אדעתיה אם ברכו לקרות או לגמור וי"ל דבכך אין לחוש שבטוב יכול לברך לגמור אפי' כשהוא מדלג או איפכא ומה שמברכין כך על הדלוג לקרות וכשהן גומרין לגמור כדי שלא יטעו ומשום הכי לא היה יכול להניח מתוך הברכה עד הדלוג ויש שרוצין לומר דיחיד האומר הלל בימים שאין גומרין שאין לו לברך ומיהו הסר מקולי היה אומר דיוון

עין משפט נר מצוה

יג א טור ושו"ע סר"ס סימן תלב סעיף ב:
יד ב מיי' פ"ג מהלכות תענית הלכה ט טור שו"ע סר"ס סימן תכב סעיף ד (וסי' תפח סעי' ה) וסימן תרמד סעיף ה:
טו ג מיי' פ"ז מהלכות ברכות הלכה ב סמג (והלכות ברכות) עשין כז טוש"ע סי"ס סימן רי סעיף ב:
טז ד מיי' פ"ז מהלכות תענית הלכה יד טוש"ע סי"ס סימן תקפו סעיף ה (וכ אלפס תענית פ"ב דף קנב):
יז ה מיי' פ"ז מהלכות תפלה הלכה ד סמג עשין יט טור שו"ע סי"ס סימן פט סעיף ב:
יח ו (מיי' שם סמג שם טוש"ע) שם סעיף ג:
יז ז מיי' שם טוש"ע שם וש"ע נכ"י)
יט ח מיי' פ"ב מהלכות ק"ש הלכה ח סמג עשין יח טוש"ע סי"ס סימן סו סעיף ה:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. הלכה כר' יהודה. [וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל וכו'. עי' פי' ר"ת תענית כה. ב]. והשרוי בתענית טועם ואין בכך בלום. כגון שחזור ופולטו ולא תשיבה הנאה מן הטעימה וגם אין צריך ברכה. ולכן טעמי ר' אמי ור' אסי עד כדי רביעית. דוקא בתענית יחיד כדאמרינן הנאה קביל עליה אבל תענית כתוב לא. ועד כמה ר' אמי ור' אסי טעמי עד שיעור רביעתא. פירש הגאון ז"ל עד שיטעמו בפעם אחת רביעית, אלא בכל יום התענית בכמה פעמים היו טועמים עד כשיעור הזה. אמר ר' אבהו א"ר יוחנן הילכתא כרבי יהודה דאמר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק. מ"ט דכתיב וה' אלקים אמת, תצרך לדבק אני ה' אלקיכם ואמת ויציב מאי טעמא דכתיב ויי' אלהי אמת, תצרך לחזור ולומר אמת ויציב וכו' ולומר כל הברכה, רבא אמר אינו חוזר ואומר אמת אלא משלים כל הברכה כולה ועומד בתפלה. וקיימא לן כרבא דבתראה הוא והיה רבא מנגה כל האומר פעמים.

מסורת הש"ס

(א) [שבת דף כג.:], ב) פוסקים ד:, ג) מי' רש"ת, ד) לקמן דף נח: [הם אתם ר' זעירא וכ"ה בפלגות] [נכס' מקן], ה) [נ"ל ומ"ל], ו) כ"מ פר' שיעפלל, ז) [פוחתת בברוך כנ"ל רש"ל], ח) פוסקים פ"ו ה"ה.

תורה אור השלם

1. וּדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי בַּמֶּה נֶחְשָׁב הוּא: ישעיהו ב כב
2. צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֶּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו: תהלים פה יד
3. יִרְאַת יְיָ לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל יִפְקֹד רָע: משלי יט כג

הגהות הב"ח

(א) נמ' מהו שיפסיק מי אמרינן: (ב) תוס' ד"ה ימים וכו' מידי דסוה אלוגב ואתקיעות דסי נמי: (ג) באא"ד איט מיוסב דסרי סופה משמע: (ד) באא"ד בירושלמי והרי סופה זהו: (ה) באא"ד מהו נשמעינן מן הדא:

גליון הש"ם

נמ' משעמת כו'. עי' ילקוט ש"א רי"ד בפסוק ויפדו הפם את יונתן:

מוסף רש"י

כאילו עשאו במה. ענדת סוכנים (סוסה ה:). אל תקרי שבע אלא שבע. ז' לילות ילין ולא יפקד כסוס מלוס הרי הוא רע ושונאים אותו ואין מרלים לו לוס (לעקו נה:).

רב ניסים גאון

אמר (רבא) [רבה] ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל כו'. איתיה לפירושייהו בפסחתא תענית בפ' בני' פרקים בשנה (דף כח) דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק י"ח ימים יחיד גומר בהן את ההלל כו' והתם נמי אמרינן אמר (רבה) [רבא] זאת אומרת הלל דרשא חדש לאו דאורייתא ולפיכך הניח רבא לפסוק בו אפי' באמצע הפרק:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com